

Celjske Slovenske Novine.

Vrednik: Profesor Valentin Konček. —

Tete novine pridejo vsake srede na svetlo: cena za četertinko leta 40 kr. po pošti 50 kr. ar.

Nro. 10.

30. veljiga serpana 1848.

„Kar kralj Matjaž spi, na sveti
več pravice ni.“

Tako pravijo Slovenci, kadar se jim krivica godi. Veselili smo se, de nam bo zdaj zorja pravice prisvetila, ker se vsm narodam svoboda obehuje; pa mende homo kolj še dolgo čakali tistiga Matjaža, ki nas bo mnogo stoletne krivice ršil. Svestli cesar, naš mili Ferdinand so po vstavi ali konstituciji vsm narodam svojiga cesarstva zagotovili njih narodnost ino jezik, po tem so tudi nam Slovincem podelili ravno tiste pravice na Slovenskim, kakor jih Nemci na nemškim, Madžari na madžarskim oživajo. Mi imamo pravico terjati za nas: slovenske šole, slovenske pisarnice ali kancelije, slovenske zbornice, ino slovenske postave, ker to Nemci tudi imajo. Pa glejte! ravno to nam Nemci kratijo. Nemci hočejo, de bi pri nas še zanaprej nemščina gospodovala. Zato so v Gradci pri štajerskim zboru sklenili, de se na štajerskim zboru sme samo po nemško govoriti. Celo Celjsko, skoraj celo Marpurško, ino en kos Graškiiga okrožja okoli Radgone (Radkersburg) je vse slovensko, pa slovenski poslanci nimajo pravice pri zboru slovensko govoriti! Kaj Slovinci ne plačujejo davkov z Nemci vredti? Alj njihovi sinovi ne branijo čversto deželo ino cesarja? Zakaj bi pa ti morali biti od vzadej? Pravica je luha Bogu ino ludem, le na pravici terdno stoji vsaka osnova. Dozdaj so Nemci nam vsakih petdeset let, kakor sami pravijo, toliko zemlje odvzeli ino rojakov ponemčili, kar se eno uro hoda daleč pride; naši tergi, naše mesta so že tudi na pol ponemčane, zraven tega še pa terdijo, de vsi tisti Slovinci k Nemcam spadajo, kateri kaj nemškiga razumejo; za naprej bi bilo to še hujsi. Nar hujsi je pa to

za kmeta, ako Slovinci na zboru po slovensko govoriti ne smejo. Po vstavi pošiljajo tudi kmetji svoje poslance na zbor. Ker se pa tam samo nemščina govori, so prišljeni same Nemci ali vsaj take može voliti, ki nemško znajo, med temi je pa dosti nemškutarjov, katerih kmetje od iskrenih Slovincov razločiti ne vejo, zatorej do vsih vkup nebeniga zauspanja nimajo. Ako si pa kmeta zvolijo, kakor so jih na več krajih za dunajski deržavni zbor si zvolili, bo pa sedel tam in molčal, kader bi imel govoriti, kakor molčijo ravno tisti kmečki poslanci na dunajskim zboru, ter pustijo druge za se govoriti. Tako Slovincu nova svoboda malo pomaga, ki vse pravice Nemci le za se ožderijo. Kjer se kolj oglasimo nas povsod prekosijo. Zato smo prosili svetliga cesarja, de bi vsm Slovincem na Štajerskim, Koroškim, Krajskim ino Primorskim dovolili, zediniti se, ino svoj poseben slovenski zbor imeti, komur bi se Nemci nebi vtikali. Tako bi tudi mi pod našim milim cesarjam bili ravno tistih dobrot deležni, kakor Nemci, ter cesarska beseda bi se dopolnila, de imajo vsi narodi v avstrijskim cesarstvu enake pravice. Pa Nemci so se zbal, de nebi mogli dalej z nami gospodovati, zato so hitro sklenili: Štajerska je nerazdruživo vojvodstvo, to se pravi, de Slovinci se ne smejo od Nemeov ločiti. Alj pa ne vejo, de mi tudi nekđaj k nemški Štajerski spadali nismo? Marpurško okrožje z Radgonoj se je pod imenom „slovenska stran“ od Štajerske ločilo; Celjsko okrožje je še pozneje k Štajerski priteknjeno bilo. Zakaj bi se mi nebi z svojimi rojaki sklenili, de nebi tako raztreseni bili? Kaj ne ostanemo vsi pod našim cesarjam? Sej mi nemškim Štajercam tudi ne branimo, ako so z nemškimi Korošci

zedinijo, temuč še želimo jim, ker bi bili po tem močnejši. Pa naj za sebe napravijo, kakor hočejo; mi svojima cesarju hočemo vselej zvesti ostati, z Nemci želimo v prijaznosti živeti, v svoji državi pa nočemo terpeti, de bi nam kdo pravice krajal.

J. J. U.

Slovinci molite!

Nadloga velika, ja neizrečena se iz Nemškiga napoveduje. V 16. stoletju je Martin Luter s svojo derhaljo na Nemških veliko tavrent in tavrent ljudi premotil, de so katoliške cerkve zapustili, in so tako od ediniga pota, ki pelja proti nebesam, zašli. — Tudi na Slovensko se je bila Lutrova kriva vera zasijala, to de tukaj ni dobila prave vlage, in tako je bilo škofam Urbanu Tekstor in Tomažu Krocn, kterim sta nadvojvod Karl in njegov pobožen sin, cesar Ferdinand II. s svojo močjo na roke šla, mogoče, vse Slovence zapet katoliški veri nazaj pridočiti. — Ali zdaj hočejo Nemci še več hudo vam storiti, — med njimi se je namreč Janez Rouge v l. 1844 vzdignil, in so kakor Luter le nekatere, ampak sploh reči, vse romnice kersanske vére zavergel. — Precej jih je bilo iz med Nemcov od perviga za tim antikristan, kteriga živclaje je popivanje po kerinah, in perlizovanje do ženstva, potegnulo, in so upili in rotili čez kersansko katoliško véro, kakor nekdaj Judje pred Pilatom čez Jezusa Kristusa. Na Avstriansko vonder ta nevera do letas ni smela priti, tudi so se Nemcam nekoliko oči odperle in so Rougeta več del popustili; le v Frankfortu, tam kvasi ta satanov apostel še preserno po pivnicah, in ko je šunstar Meternih (ne poprejni minister) on mesce vpričo njegva v neki kerami rekel: Jest in Rouge in vsi naši smo potepuhi (lumpi), ma je pijan Rouge te besede poterdil. — In s to salohardo hočejo zdaj Frankforčani Avstriance osrečiti! — Dva njegovih spovostavcov Paali in Hirsberger sta že 15. Velkigaserpana na Dunaji v pleskišni salonu Odeon vpričo več tavrent Dunajčanov Jezusa Kristusa, sv. Trojico i. t. d. pecklinjevala in sliši se, de je Rouge sam zdaj na Dunaj poklican!

Ali ho tečaj to tista sreča, ki jo bo tesna zveza z Nemci Avstriancam prerasla, de bojo nemški zapeljivci in šunstarji brez opoveranja smeli se po Avstrji klatiti in Avstriancam nar draži dar — sv. véro — jomati? Pa sej to srečo slepi Dunajčanje ima-

jo; poleg Ljubljanskih nemških novicah je Nence in pedpornik Rougean Dr. Site (Schute), ki je bil v Velikotravnica t. l. zavoljo njegoviga nepokojsiga punitarskiga početja iz Dunaja zgnan, zopet na Dunaji, in ko je Rougean Dr. Franc Suzelca v deržavnim zboru na Dunaji 16. t. m. pervikrat govoril, so ga poslanci in drugi poslušavci skoreji na rokah nosili!

O uboga Avstrija! kam ti greš? Na Laškim mori v ojska tvoje otroke, — na Ogerskim davi ošahnost Madjarov v svojima kralju in cesarju zveste Hervate in Slovence, — milijoni in milijoni iričih kobilic razdevajo tam vse pridlike zemlje; — strahna kolera se iz Galicije in Sedmogranskiga sem xirnam bolj po tebi razpenja — in iz Nemškiga so persli v sedež tvojih poslancev na Dunaj lažnivi preroki, ki hočejo tvojim otrokam sveto eduoavlečivno kersansko véro odvzeti!

Torej Slovinci! vi vredni sinovi katoliške cerkve, molite. Resnički.

(Slov. cerk. časopis.)

Štajerski Slovinci!

(Dalje ino konce.)

Ali vse to je se premalo rečeno v čast G. Gurnika; dones so še le prav pokazali svoje blago srece, in kako vas ljubijo, Slovinci! in vaše otroke. Tihó je bilo po zbornici, de bi se miška leteti slišala, in ginjeni smo bili vsi od perviga do zadniga, ko so z priserčno pa tudi možko besedo pripovedovali, kako naš domorodni regiment Kinški že 18 let na Laškim se znajde, — kako zavolj nezdravnosti tistih krajev naši brabri mladenči tam medlijo in bolelahjo, kako jih vsako leto tam veliko pomerje, in kako, mertve nadomestiti, vsako leto novo lepo število cvetecih mladenčev na Laško pošiljati moreno, — kako si vojaški mladenči domu želijo, po dolgi ločitvi še enkrat svoje starše, bratje in sestre objeti, in kako staršev serce trepeče, pred smertjo še enkrat videti svojga sina. — Dalej so pravili, kako se marskaterim starim očeta, in marskateri vdovi materi, ki se zapušena doma v solzah topi, vsi sini do zadniga v vojašno poberejo, ter so tirjali, prečko bo mogoče pred deržavnim zbor in pred vojskuna ministra pritožbo položiti, de naj se pri vojaški naberi in pri razpostavljanju vojaških trum bolj vsmileno in pravično rav-

na. Kmetje! ki krivo mislite, da pod nobeno gosposko sukajo serce ne bje, ki vas lubi, bote še tudi v prihodni dvomili, de so gospod, ki tako govorijo, vas resnični prijatelji? Glejte, tako se tudi v gosposkim stanu veliko pravih prijatelov inate, in če bi do pridnih gospodov bolj odkritoserčni in zapeljivi bili, bi takšnih prijateljev še veliko več imeli. Le lubezen spet lubezen obudi, sovraštvo pa le sovraštvo rodi. Sovražnikom odpušiti in lubiti jih nam pa z vera naroče. Zato lubi kmetje! pozahite kar so vam gosposke kedaj kriviga storile, in tudi gosposke hojo pozahile, kako ste jih tudi vi pogosto po krivim preklinjali: v lubezni si spet vsi roke podajno, in imeli homo nebene na zemlji. — Pa tudi Veljarskiga terziana g' Ropotarja pozabiti ne smem, ki je slovenskim kmetom čast storil, ter Nemcem pokazal, de tudi slovenski kmetje nimajo slame v glavi. Lepo je se druge kmečke poslance podučeval, se za prid kmetov in za čast Slovencev tudi pred celim zborom ni oglašiti bal, in je modro vedel razločiti, kedaj reče Ja, kedaj Ne. Pri zboru pa dremati (kar se je nek res zgodilo) tako de ga sosed se dregati more, de naj se oglasi, — taki poslance se slaniga kropa ne zasluži, ne pa tako lepiga plačila. Zato Slovence! če kmetje za poslance pošiljate, dobro glejte, koga izvolite. Poslance ne sme biti boječ, ampak serčen in omikan mož, ki ima bistro glavo in žlahno serce. Kder se le takrat, kadar bi se oglašiti imel, poprašuje, alj bi priki-mal alj odkimal, taki izteje za poslanca ni. Verjemite mi kmetje! brez gibčniga jezika in vedre pameti se pri zborih nič ne opravi; goli priki-mači vam ne hojo sreče priki-mali. Ino k sklepu še nekaj lubi Slovence! Ea poslance se je dunes očitno pritožil, kako so v Podčeterkam kmetje od nekiga potepala poštuatani, z svojim poslancem g'edo ravnali, ter ga dolžili, de je z 14 tavčent goldinarji od grajšin podmitan, de naj bi za grajšine in zuper kmete govoril. V svoji hudobiji in slepoti so tudi res grajšinsko pristavo zapabili, de je čez 1000 goldinerjev škode. In tota grajšina sliši zgoraj pohvalcinnu g. grofu Aten, zn, deželinnu nadstojniku. Sami so dunes toto prigodbo povedali. Slovence! alj je to zahvala, ki jo starim, pobožinnu gospodu za njegovi trud daste, de mu njegove pristave požigato? Nram me je bilo, de se je moglo vpričo toljko Nemcov od naših slovenskih kmetov

tako govoriti. Alj si nismo potem sami krivi, de nas Nemci znesujejo, de so Slovence ucontesani in zarobleni ljudje? O kmetji! de pač nočete verjeti, kar smo vam že toljokrat pridgvali, zakotnim pisacem in pohajcavam ne verjeti, temne precej povezati jih, in gosposki v pokorjenje izročiti. Grajšaki so od svojih pravic tako veliko jezjali, samo de bi sovraštvo nehalo, in se mir in ljubezen spet k nam poverila, in zdej bojo se pa toljko tavčentov zavergli, in kmečke poslance podmitovali, o neumnost! Zato Slovence! bodite mirni, poslance poprašajte, kaj in kako se je tukej godilo, in jim verjemite, dokler de se bo vse poslovenilo, kar je bilo pri zboru govorjeniga. Potem bote z lastnimi očmi brati od besede do besede, kaj se je od perviga dne do zadniga pri zboru delalo, in se prepričali, de ni bilo nobene goljše in podmitanja, ampak de je vladala pred Bogam in svetam le gola pravica. Z Bogam!

F. K.

Celjski krog.

22. Velkiga serpana ob 5 po poldne je blo iz stariga grada blizo Sentjarja glasno pokanje možnarjov, veseli godci ino gromovito urikanje: „Zivio“ slišati, ker so na stari Rifsik slovensko, 10 pračov dolgo, bandero nasadili, katira se zdej lepo v vetru zible ino v souca blisketa, da se lohka iz bližne železnice vidi. Na večer ob 1; devetih, kadar hlapon iz Gradca persopiha. Je blisk za bliskom in groma z gromom med glasnim urikanjom, katiro se je po dolini razlegalo, vsm, ki so se po železnici perpelali, oznanil, kaj se na starim Rifsiku godi.

Nemskutarji v slovenskih krajih! vzemite si Sentjarcane za lepi, posnemanja vredni izgled. Kanor kolj v nemške kraje pogledamo, povsod vidimo nemške bandere na hisah ino cerkvah, de vsaki ptoje ve, kaj za eniga serca ludi tam stanujejo; zakaj samo v slovenskih krajih take znamenje ne vidimo, alj pa še clo nemške bandere terpimo?

Dragotin Dolgotenki.

Dunaj.

Delavcov hrup, ki je 21. t. m. postal, se je 23. ob petih večer ponovil, z tem, de je neki delavec per železnici v narodno stražo strelil. Zdej se je boj začel, v kte-

rim se je pa obogin puntarskim delavcem hudo godilo. Šest jih je bilo ostalo mertvih, ino 53 ranenih, 'iz med katerih jih je 8 alj 10 že tudi na smertni posteli. Puntarija hena-ja pač vselej nesrečno. Revezji so v svoji slepoti strašne ino tudi smertne bolečine si sami naredili, kir so se postavi ostavili hotli! — Zdajšino ministerstvo je začelo prav serčno vsim nemirnim ino hudobnim ludem se ostavlati ino postavno pot upelovati. Pa ravno zato ima že veliko sovražnikov, kateri bi radi ga spodjedli ino z drugim namestili. Pa je to dobro za nas? Vsak minister, dobi 4000 for. kak hitro je zvolen, na roko; tak vsi vkup 24000 for. ino če homo vsak mesec drugo ministerstvo imeli, boče se precej darjov zastoj raztrosilo. Za to imamo le širokoustnim oznanavcnam svobode (svobode brez vseh postav, brez pravice, brez mira i. t. d.) zahvaležni biti.

V državnim zboru se pa še pripravajo, alj bi se imelo grajskiam za odpadne davke v darjah kaj poveriti, alj ne. Ministerstvo bo potem, kakor se bo sklenilo, alj ostalo alj odstopilo.

Od Stajerskiga zbora.

Slovenci! 17. dan velik. serpana je bil namestni zbor za Stajersko deželo končan, začel se je 13. dan rožnika. Tri imenitne reči so bile pogovorane in prevdarjene; prvič postava za soseske, po katiri bodo prihodni soseske ravnale in za svoj korist skerbele. Ker soseske nar bolj vedo, kaj je za nje potrebno in koristno, bodo prihodni drugat omejene, in pristo vse vpelale, kar se bo njim dobro zdelo. Druga reč je bila: Rešovanje pozemlja (gruntov) od gospodskih davkov. — Dolgo se je črez to reč, ktera nam vsim prav v živo seže, prevdarvalo. Kakor so bili nekteri grajski terdovratni, in niso hoteli od svojih pravic odpustiti, tako so tud kmetji krepko svojo terdili, in niso se dali vkluniti. Pa tud veliko grajsakov je bilo, katerim je vedno pred očmi stalo, da se kmetijski stan mora polajšati, če hočemo, da bi vsi ludi vsakiga stana pravice deležni bili, ktere so meseca Sušca od Cersarja vsim narodam in vsim ludem podelene bile. Mora se v čast teh gospodov povedati, da so se radi, kakor težko njim je padlo, svojih pravic, kolikor je bilo mogoče, podali. Da bi pa dozdaj podložni stan za rešovanje svojga podzemlja

čisto nič ne plačal, bi bila krivica, in tega tudi nobeden kmetijskih poslancov ni tirjal; ako jih je ravno 30 bilo, in seer z vsih krajev našega Stajerskiga vojvodstva. Neredili so tudaj postavo za rešovanje, ktero se je državnino zbora na Dunaju predpotožila, da hi se tam še enkrat prevdarla, alj premenila al poterdila. Kterimu se pa ta postava za rešovanje pretelkivna zdi, taisti ima zavspanje, da boče na Dunaju tolko popravljen, kolikor preveč gruntne posestnike zadene. Treta reč je bila: Osnovanje postav za prihodne Stajerske zbore. Pet možov je bilo odbranih kateri so v 12 duch ustavo za Stajersko deželo oznovali, po kopita nar veči svoboduosti za vse stane. Lepo se paragrafi eden z drugim sprimejo; in brez dvombe je to del zbornih opravil nar bolj ličen in uravnan. (Konec sled.)

Horvaška dežela.

V Gračkih novinah beremo sledečo pismo iz Zagreba: Vsi horvaški regimenti, 18000 vojakov, hitijo na horvaško vogersko mejo. Ban Jelačić je per žent Jvanu pregledoval Otočanske graničare, ki so iz terdjav Peschiera nazaj prišli ino jim je te besede govoril: „Hrabri Otočani! vsa Evropa se čudi črez vašo junakoserčnost. Mi se vojskujemo zljaz za centralno vladjo, za ustavno samovladjo, ki more zopet per cesarskim sedežim biti. Veči del Vogerske dežele nas kak svoje rešitele perčakuje. Le 4 tedne se ino vi ste zopet per svojih familjah.“

„Močno ustavno cesarstvo — brašna prot vse sovražnike od jstra in od večera — bo plačilo hrabrii Horvatam in vsim vernim Avstrijancam. Mi se vojskujemo za svobodo krove in ludstva, za bratinstvo in enakost.“ Te besede slavniga bana so vojake prav v serce gnilo, in z gorečo lubezanjo svojih vojakov je ban zopet v Zagreb došel. Se ta tedeu bodo Horvati nezveste in zvite Vogre poprijeli. Vsa armada, ki je ban zopet Vogre vodi, steje blizu 20,000 možov. Vogri, ki so v hudih dnevih hotli od Avstrie se ločiti, bodo za svoje pregrehe hudo pokoro prejeli.

Bog daj pridnim Horvatam srečo!!

Laska dežela

Benedek bodo Piemontezji v kratkim zapustili, ino Albini bo tud z svojim brodivjam se odpelal, ker njegov kral Karl Albert želi mir narediti.